

Sürücü Öfke Düşünceleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sürücü Öfke Düşünceleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31282>

Özet

Sürücü Öfke D ünceleri Ölçe?i (SÖDÖ), bireylerin araç kullanırken ya?adıkları öfke durumlarında ortaya ç?kan bili?sel tepkileri ve dü?ünce kalıpların? ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir psikolojik araçtır. Ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??ması Ay?egül Durak Bat?gün ve Yasemin Yasak tarafından 2015 y?l?nda gerçekte?irilmis tir. Bu adaptasyon çal??ması, ölçe?in Türk kültüründeki sürücülerin öfke deneyimlerine dair geçerli ve güvenilir veriler toplamasın? sağlam??tır.

Ölçek, sürücü öfkesinin altında yatan çe?itli olumsuz ve olumlu bili?sel boyutları ayrı ayrı de?erlendiren çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Toplam 65 maddeden oluşan bu ölçek, sürücülerin trafikteki k??k??rt??c? olaylara kar?? geli?tirdikleri **Yargılayıcı D ünceler**, **İntikam D ünceleri**, **Saldırgan D ünceler**, **A??ılayıcı D ünceler** gibi uyumsuz bili?leri ve **Olumlu Ba??kma D ünceleri** gibi yapıcı bili?leri ölçer.

Anahtar Kelimeler

Sürücü öfkesi, yol öfkesi, bili?sel tepkiler, psikometrik özellikler, trafik psikolojisi, uyarılma, öfke yönetimi, bili?sel çarpıtmalar.

Yazarlar

Ay?egül Durak Bat?gün, Yasemin Yasak.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin trafikte kar??laştıkları stresli veya k??k??rt??c? durumlara verdikleri bili?sel tepkileri sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu tepkiler, genellikle öfkenin davranı?sal sonuçlarından (örneğin, agresif sürüş veya yol kavgası) önce ortaya ç?kan ve bu davranı?ları tetikleyen dü?ünce kalıpların? kapsar.

SÖDÖ, sürücülerin diğer sürücülerin eylemlerini yanlış yorumlama e?ilimlerini, cezalandırma arzuların? veya durumu rasyonel bir şekilde yönetme yeteneklerini belirleyerek, bireysel farklılıkların anlaşılmasına katkıda bulunur. Bu sayede, trafik güvenliği araştırmalarında ve sürücü öfkesi müdahale programlarının etkinliğinin de?erlendirilmesinde önemli bir araç olarak kullanılır.

Yapı

Sürücü Öfke D ünceleri Ölçe?i (SÖDÖ), trafikte deneyimlenen öfkenin bili?sel bile?enini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, bili?sel davranı?çı terapi çerçevesinde öfkenin

temelini olu?turur ve temel alt boyuttan olu?ur:

Yarg?lay?c? D  nceler (26 madde): Di?er sürücülerin beceriksiz, aptal veya ahlaks?z oldu?una dair kesin, olumsuz ve genellemeci hükümler içeren bili?ler.

?ntikam D  nceleri (16 madde): Haks?zl??a u?rad??n? d  nen sürücünün misilleme yapma,  c alma veya di?er sürücüyü cezaland?rma iste?i.

Olumlu Ba?aç?kma D  nceleri (8 madde):  fkeyi azaltmak veya durumu rasyonelize etmek için kullan?lan yap?c?, sakinle?tirici ve durumu yeniden çerçeveleyen bili?ler.

Sald?rgan D  nceler (9 madde): Fiziksel veya sözel sald?rganl?k arzusunu ya da tehdit etme e?ilimini ifade eden d  nceler.

A?a??lay?c? D  nceler (6 madde): Di?er sürücüleri k  mseme, alay etme veya de?ersiz görme ile ilgili bili?ler.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama  al??mas?nda, yap?sal geçerlik analizleri yap?lm?? ve alt ölçeklerin ilgili di?er psikolojik yap?larla beklenen ili?kileri sergiledi?i görülmü?tir. Bu korelasyonlar (r), S D 'n n ölçmek istedi?i bili?sel yap?lar? ba?ar?yla  l t ? n  göstermektedir.

Korelasyon katsay?lar? alt ölçek baz?nda ?u ?ekilde da??lm??t?r:

Yarg?lay?c? D  nceler: Katsay?lar .11 ($p < .05$) ile .56 ($p < .001$) aras?nda de?i?mektedir.

?ntikam D  nceleri: Katsay?lar .10 ($p > .05$) ile .75 ($p < .001$) aras?nda güçlü bir de?i?im göstermi?tir.

Olumlu Ba?aç?kma D  nceleri: Katsay?lar -.03 ($p > .05$) ile .57 ($p < .001$) aras?nda olup, olumlu stratejilerin baz? de?i?kenlerle pozitif ili?ki sergiledi?ini göstermektedir.

Sald?rgan D  nceler: Katsay?lar .03 ($p > .05$) ile .57 ($p < .001$) aras?nda tespit edilmi?tir.

A?a??lay?c? D  nceler: Katsay?lar -.07 ($p > .05$) ile .56 ($p < .001$) aras?nda de?i?mektedir. Bu bulgular,  l e?in Türk  rnekleminde geçerli bir ölüm arac? oldu?unu do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik analizleri, her bir alt ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?lar? ile de?erlendirilmi?tir. Elde edilen katsay?lar, tüm alt ölçeklerin yüksek derecede tutarl? oldu?unu ve güvenilir bir ölüm sa?lad??n? göstermektedir. Psikometrik standartlara göre, .80 ve üzeri de?erler m kemmел güvenirlik düzeyini ifade eder.

Yarg?lay?c? D  nceler (26 madde): Cronbach Alfa = .95

?ntikam D  nceleri (16 madde): Cronbach Alfa = .93

Sald?rgan D  nceler (9 madde): Cronbach Alfa = .93

Olumlu Ba?aç?kma D  nceleri (8 madde): Cronbach Alfa = .87

A?a??lay?c? D nceler (6 madde): Cronbach Alfa = .86

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama  al??mas?,  l e?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla Faktör Analizi kullanm??t?r. Analizler sonucunda,  l e?in teorik olarak beklenen be? faktörlü yap?s?n?n Türk  rnekleminde de do?ruland??? tespit edilmi?tir. Bu be? alt boyut, sürücü öfkesinin bili?sel alanlar?n? birbirinden ba??ms?z ancak ili?kili yap?lar olarak ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rmaktad?r.

Bu be? boyutlu yap?, ara?t?rmac?lara sürücülerin öfke tepkilerini yönlendiren spesifik bili?sel mekanizmalar hakk?nda detayl? bilgi edinme imkan? sunar. Faktör analizinin sonuçlar?, S D 'n n k lt rleraras? adaptasyonunun ba?ar?l? oldu?unu ve Türkçe konu?an popülasyonda da yap?sal b t nl ? n  korudu?unu göstermi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini De?erlendirme  l e?i (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sürücüler (Yeti?kinler)

Ya? Grubu: Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de araç kullanan ve ehliyet sahibi olan, genel popülasyondan se ilmi? bireyler.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geçerlik ve güvenirlik  al??malar? yap?lm??, do?rulay?c? faktör analiziyle yap?sal geçerli?i incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

S D , bili?sel model, yol güvenli?i, intikamc? s r , bili?sel yeniden yap?land?rma, psikometrik  zellikler, Ay?eg l Durak Bat?gün.

?zinler, ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama  al??mas? 2015 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve olas? Ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Ay?eg l Durak Bat?gün ile do?rudan ileti?ime geçilerek  renilmelidir.

Kaynaklar

Batıgün, A. D. ve Yasak, Y. (2015). Sürücü öfke düşünceleri ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 55(1), 243-261.

Makalenin orijinal tam metnine bu bağlantıdan ulaşılabilir: dergiler.ankara.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF formu indirilebilir: surucu-ofke-dusunceleri-olcegi-toad.pdf

Sürücü Öfke Düşünceleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplam 65 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler beş alt boyutta toplanmaktadır:

Yargılayıcı Düşünceler (26 madde)

Şntikam Düşünceleri (16 madde)

Olumlu Başağkma Düşünceleri (8 madde)

Saldrgan Düşünceler (9 madde)

Aşağılayıcı Düşünceler (6 madde)